

аутизмом. Держава підтримує бізнес грантами та податковими пільгами.

"Social Enterprise UK" (Велика Британія). Національна асоціація соціальних підприємств, яка лобіює законодавчі ініціативи та забезпечує доступ до державного фінансування.

Соціальні підприємства залучають кошти з різних джерел, поєднуючи бізнес-доходи з грантами, інвестиціями та державною підтримкою. Така модель дає змогу вирішувати важливі суспільні проблеми, зберігаючи фінансову стабільність. Розробка та впровадження спеціального правового регулювання діяльності соціальних підприємств сприятиме їхньому системному розвитку та підвищенню доступності фінансових інструментів. Чітко визначені законодавчі норми дозволять соціальним підприємствам отримувати кращий доступ до грантів, субсидій, пільгових кредитів і програм державної підтримки. Крім того, створення спеціальних механізмів фінансування та стимулювання таких підприємств сприятиме залученню ширшого кола інвесторів, включаючи соціально відповідальний бізнес, венчурних інвесторів та міжнародні фонди. Це, у свою чергу, створить сприятливі умови для активнішої участі громадян у соціальному підприємстві, забезпечить підтримку вразливих верств населення та сприятиме вирішенню важливих соціальних та екологічних проблем. Ефективне правове регулювання також сприятиме популяризації соціального підприємництва, збільшенню рівня довіри до цього сектору з боку держави та суспільства, а також підвищенню його ролі у розвитку економіки, створенні робочих місць та покращенні якості життя вразливих категорій населення.

Список використаних джерел

1. Завадських Г. М., Тебенко В. М. Практичні аспекти становлення соціального підприємництва в Україні. *БІЗНЕС ІНФОРМ*. 2020. № 11. С. 177-185. doi.org/10.32983/2222-4459-2020-11-177-185.

2. Найчук-Хрущ М., Щур Т. Роль та значення успішного фінансування проєктів для інноваційного розвитку підприємства (на прикладі підприємства будівельної галузі). *Економіка та суспільство*. 2023. № 58. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-88>.

3. Тимоць М. Власні фінансові ресурси як джерело фінансування підприємства. Івано-Франківськ, 2021. С. 282-284. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ff34ec8a-a332-49e8-b7de9dc300646c09/content> (дата звернення 20. 04.2025).

4. Шкода А., Масюк Ю. Особливості формування та використання фінансових ресурсів підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. № 34. URL: https://www.researchgate.net/publication/358587165_osoblivosti_formuvanna_ta_vikoristanna_finansovih_resursiv_pidpriemstva (дата звернення 20. 04.2025).

Науковий керівник: *Завадських Г. М., к.е.н., доцент кафедри економіки і бізнесу, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

ВАЛОВИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ПРОДУКТ – ОСНОВНИЙ МАКРОЕКОНОМІЧНИЙ ПОКАЗНИК РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Ціль сталого розвитку № 8: Гідна праця та економічне зростання

Катанцев К. В. kkvml1@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

На регіональному рівні узагальнюючим показником, який характеризує рівень розвитку економіки регіону, є валовий регіональний продукт (ВРП). Розрахунок ВРП має велике значення для управління регіоном, оскільки він є показником економічного зростання, ефективності використання потенціалу регіону і залучених ресурсів. У зв'язку із цим питання формування валового регіонального продукту та його використання усе більше набувають

актуальності. ВРП відображує результат виробничої діяльності всіх господарюючих суб'єктів в межах економічної території регіону і вимірюється сукупною вартістю товарів та послуг, виготовлених ними для кінцевого використання.

В Україні розрахунок ВРП ведеться змішаним методом, тобто частина даних акумулюється регіональними статистичними установами та надходить безпосередньо до центру, а частина збирається напряму Держкомстатом за іншими секторами економіки.

З огляду на наявність статистичних даних на сайті Держкомстату України, досліджуваний період нами обмежено 2017-2021 рр.

Аналіз валового регіонального продукту України за 2017-2021 рр. показав, що по всіх регіонах країни порівняно із попередніми роками протягом періоду, що аналізується, відбувається постійне зростання ВРП. Обсяг валового регіонального продукту України в цілому за період 2017-2021 рр. зріс у 1,83 рази. У більшій мірі ВРП зріс у Львівській, Тернопільській та Чернігівській областях (більш, ніж вдвічі), а в меншій мірі – у Донецькій, Луганській, та Харківській областях (в 1,7 рази) [1]

На рис. 1 представимо динаміку валового регіонального продукту за період 2017-2021 рр. для регіонів, що мають найбільшу питому вагу у ВРП країни.

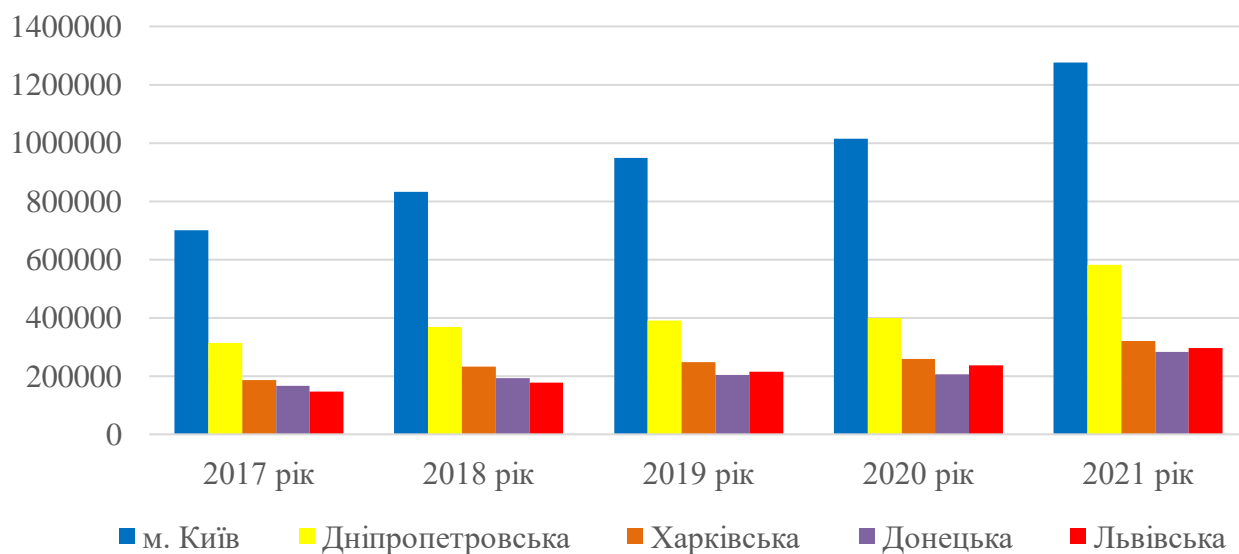


Рис. 1. Динаміка валового регіонального продукту за період 2017-2021 рр. для регіонів, що мають найбільшу питому вагу у ВРП країни млн. грн.

*Побудовано автором на основі [1]

По рис. 1 відмічаємо, що найбільший обсяг ВРП припадає на м. Київ. По м. Київ спостерігається значне збільшення ВРП у кожному році порівняно з попереднім протягом 2017-2021 рр. В цілому має місце тенденція до загального збільшення розміру ВРП по регіонах країни за період, що аналізується. По рис. 1 бачимо також, що Харківська, Донецька та Львівська області мають приблизно однаковий обсяг ВРП.

На рис. 2 представимо динаміку валового регіонального продукту за період 2017-2021 рр. для регіонів, що мають найменшу питому вагу у ВРП країни.

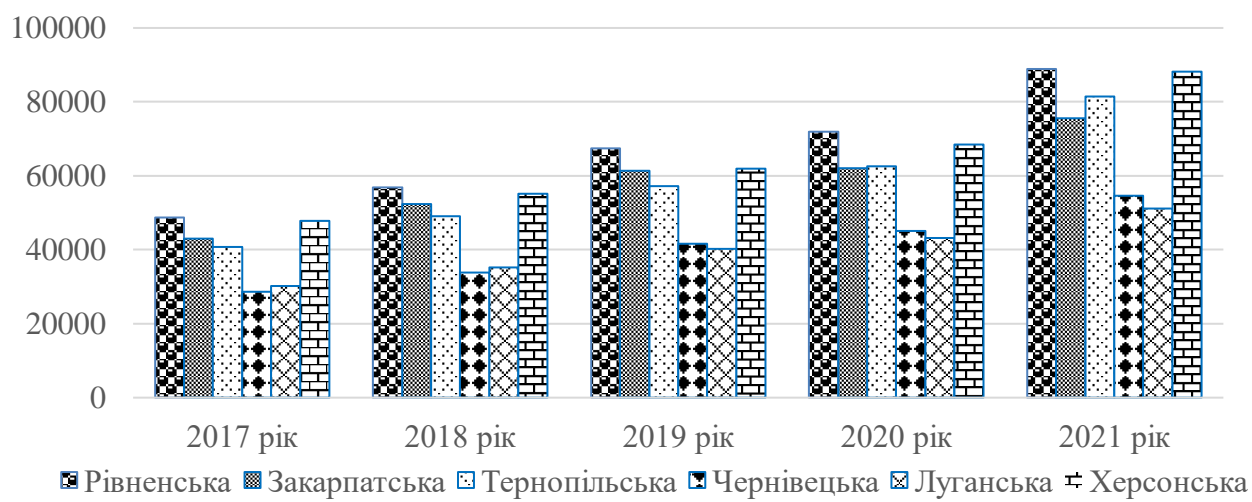


Рис. 2. Динаміка валового регіонального продукту за період 2017-2021 рр. для регіонів, що мають найменшу питому вагу у ВРП країни млн. грн.

*Побудовано автором на основі [1]

По рис. 2 відмічаємо, що в цілому має місце тенденція до загального збільшення розміру ВРП по регіонах країни за період, що аналізується. Найбільший обсяг ВРП припадає на Рівненську та Херсонську області, а найменший – на Луганську та Чернівецьку.

Для побудови рис. 3, що продемонструє структуру ВРП по регіонах країни, здійснимо групування, виділивши групи регіонів з нерівними інтервалами. Оскільки суттєвих змін у ВРП регіонів країни не відбулося, структуру регіонального ВРП представимо для 2021 року. Побудуємо таблицю 1.

Таблиця 1

Групи регіонів за питоמוю вагою регіонального ВРП у ВВП країни

I група – до 2%	II група – 2-4%	III група – 4-6%	IV група – 6-20%	V група – 20% і більше
Волинська	Вінницька	Донецька	Дніпропетровська	м. Київ
Закарпатська	Житомирська	Запорізька		
Кіровоградська	Івано-Франківська	Київська		
Луганська	Миколаївська	Львівська		
Рівненська	Хмельницька	Одеська		
Сумська	Черкаська	Полтавська		
Тернопільська	Чернігівська	Харківська		
Херсонська				
Чернівецька				
Разом % - 13,55	Разом % - 16,44	Разом % - 35,92	Разом % - 10,68	Разом % - 23,42

*Побудовано автором на основі [2] та власних розрахунків.

За даними табл. 1 побудуємо рис. 3.

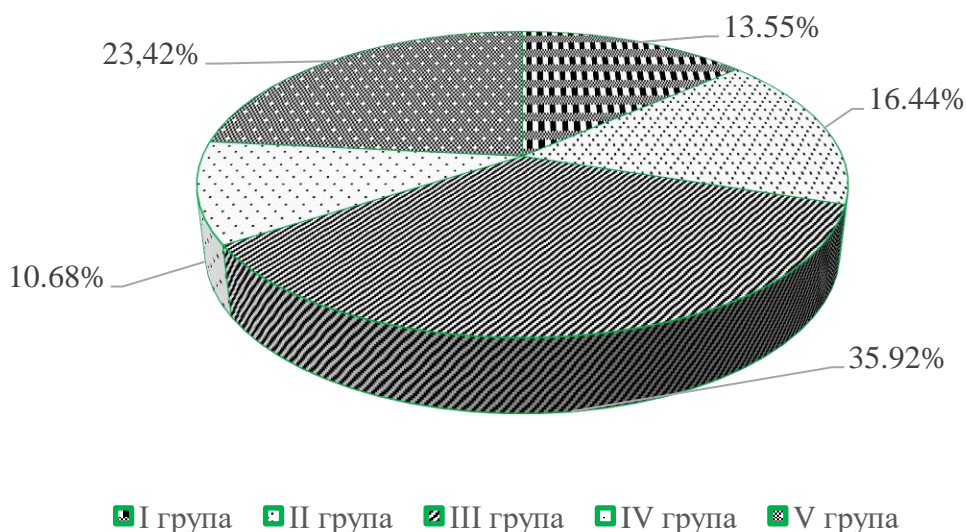


Рис. 3. Структура ВРП країни у 2021 році

*Побудовано автором

По табл. 1 та рис. 3 бачимо, що дев'ять з двадцяти п'яти регіонів країни виробляють 13,55% ВРП країни (на їх долю припадає до 2% ВРП), сім регіонів – 16,44% (частка цих регіонів становить від 2 до 4 % ВРП), сім регіонів – 35,92% (регіони з часткою від 4 до 6% ВРП). На долю Дніпропетровської області та м. Київ припадає найбільша частка ВРП країни (відповідно 10,68% та 23,42%)

Валовий регіональний продукт є важливим макроекономічним індикатором стану економічного розвитку як регіону, так і України в цілому. Однак, для того, щоб визначити рівень добробуту населення країни, слід брати до уваги показник розміру ВРП на душу населення, а для виявлення найбільш продуктивних регіонів – розміру ВРП в розрахунку на одну особу зайнятого населення працездатного віку. При цьому чимале значення має галузева структура виробництва та якість випущених товарів, а також ефективність використання матеріальних ресурсів на одиницю продукції й інші чинники.

Список використаних джерел

1. Регіони України, 2021. Статистичний збірник. Частина 2. [Електронний ресурс] / За редакцією І. Вернера . Київ: Державна служба статистики України, 2022. 634 с. Режим доступу: <https://goo.su/HWgxPI> (дата звернення 26. 04.2025).

2. Валовий регіональний продукт, 2021. Статистичний збірник. [Електронний ресурс] / За редакцією І. Нікітіної. Київ: Державна служба статистики України, 2023. 107 с. Режим доступу: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2023/05/zb_vrp_2021.pdf (дата звернення 26. 04.2025).

Науковий керівник: Васильченко О. О., ст. викладач кафедри економіки і бізнесу, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного